

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра соціальної роботи та реабілітації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного
факультету

Ірина САВИЦЬКА
«_____» _____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри соціальної
роботи та реабілітації
Протокол № 5 від 9 травня 2023 р.
Завідувач кафедри

Ірина СОПІВНИК

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Соціальна робота»
першого (бакалаврського) рівня
Ірина ДЕМЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 231 «Соціальна робота»

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Соціальна робота»

(назва освітньо-професійної програми)

факультет гуманітарно-педагогічний

(назва факультету)

розробник Власенко К.О., канд. пед. наук

м. Київ – 2023 р.

**Опис навчальної дисципліни
«Історія соціальної роботи»**

Галузь знань, спеціальність (спеціалізація), освітній ступінь		
Галузь знань	23 «Соціальна робота» (шифр і назва)	
Спеціальність	231 «Соціальна робота» (шифр і назва)	
Освітньо-професійна програма	«Соціальна робота»	
Освітній ступінь	Перший (бакалаврський)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	нормативна	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	4	
Форма контролю	іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	третій	четвертий
Семестр	6	7
Лекційні заняття	30 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	8 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	60 год.	104 год.
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин: аудиторних самостійної роботи студента	<u>4 год.</u>	–

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Освітній компонент «Історія соціальної роботи» є нормативним (цикл спеціальної (фахової) підготовки). **Мета** курсу полягає у розширенні загальнопедагогічного кругозору, дає уяву про найважливіші соціально-педагогічні концепції минулого, форми і методи організації соціальної роботи.

Основними **завданнями** курсу є:

- сприяти розвитку у студентів навиків історичного мислення;
- надати знання про особливості, тенденції розвитку соціальної роботи в Україні та за кордоном;
- сформуванню комплексне уявлення та критичне ставлення до досвіду різних країн у галузі соціальної допомоги та підтримки різних верств населення, який розглядається у нерозривному зв'язку з історичним поступом даних країн;
- ознайомити студентів з основними періодами та найважливішими датами в історії становлення та розвитку соціальної роботи;
- дати уявлення про своєрідність формування та розвитку соціальної підтримки населення в Україні;
- сформуванню цілісне та системне уявлення про вітчизняні процеси розвитку соціальної допомоги, благодійності, професійної соціальної роботи;
- продемонструвати можливість використання зарубіжного і вітчизняного досвіду соціальної допомоги у практиці становлення і розвитку соціальної роботи в Україні.

У результаті вивчення освітнього компоненту здобувач вищої освіти повинен:

- **знати:** характерні риси та особливості основних періодів, хронологію основних подій, видатних осіб в історії виникнення та розвитку різних форм соціальної допомоги населенню в Україні та за кордоном; нормативно-правові документи, у яких декларуються та регулюються питання соціальної допомоги, як відомі з глибокої давнини так і приклади з сучасного періоду історії; сучасний стан соціальної роботи та моделі її розвитку; праці суспільних діячів, відомих політиків, письменників, філософів, де розкриваються питання милосердя, соціальної допомоги та підтримки;

- **вміти** виробити у себе критичне ставлення до історичного минулого та перспектив соціальної роботи, її становлення та розвитку, вільно оперувати історичними фактами; детально та критично аналізувати зміст історичних моделей соціальної допомоги, які склалися у світі; розкрити зміст основних понять курсу, до яких відносяться альтруїзм, гуманізм, благодійність, філантропія, милосердя, соціальна допомога, соціальний захист, соціальне забезпечення.

Набуття компетентностей:

інтегральна: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності:

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

спеціальні (фахові, предметі) компетентності:

- здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади;
- знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів.

Програмні результати навчання (ПРН)

1. Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціальної роботи, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження (ПРН 2).

2. Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості (ПРН 6).

3. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук (ПРН 4).

4. Оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи (ПРН 12).

Формування базових soft skills: креативність, робота в команді, емоційний інтелект, взаємодія з людьми, формування власної думки та прийняття рішень.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної (заочної) форми навчання

Модуль 1. Зародження і розвиток соціальної роботи з найдавніших часів до XVIII ст.
Тема лекційного заняття 1. *Методологія і теоретичні основи «Історії соціальної роботи»*

Поняття соціальної роботи. Конвергенція соціальної педагогіки та соціальної роботи. Предет, завдання, джерела. Принципи побудови курсу.

Тема лекційного заняття 2. *Соціальна допомога в давніх суспільствах*

Прояви соціальної допомоги у Вавілоні, Давньому Єгипті, Давньому Китаї, Греції та Римі. Система допомоги в давніх іудейських та перших християнських общинах. Общинні принципи життєдіяльності і язичницький світогляд як основа взаємодопомоги у давніх слов'ян. Основні форми допомоги у давніх слов'ян.

Тема лекційного заняття 3. *Практика соціальної підтримки на Русі у X-XII ст.*

Гуманістичні традиції древніх слов'ян. Початки християнської благодійності за правління князя Володимира. Соціальний захист за князів Ярослава Мудрого та Володимира Мономаха. Церковно-монастирська система благодійності.

Тема лекційного заняття 4. *Розвиток соціальної допомоги в XIII-XVIII ст.*

Основні тенденції у сфері соціальної допомоги європейських країн. Зміна статусу особи, яка потребує допомоги. Національно-самобутні форми суспільної допомоги українського народу. Утвердження державно-адміністративної, розвиток громадської і приватної форм допомоги в Російській імперії.

Модуль 2. Соціальна робота у XIX-початку XX ст.

Тема лекційного заняття 5. *Система соціальної допомоги в Україні XIX – початку XX ст.*

Суспільно-економічні фактори, що сприяли розвитку соціальної допомоги в XIX – поч. XX ст. Роль органів самоуправління у соціальній допомозі населенню. Діяльність благодійних товариств і громадських організацій. Становлення пенсійного забезпечення, кредитної справи та кооперації. Наукові дослідження соціальних проблем та їх роль у розробці питань суспільної допомоги.

Тема лекційного заняття 6. *Зародження професійної соціальної роботи (кінець XIX – початок XX ст.)*

Передумови становлення професійної соціальної роботи. Суть процесу професіоналізації. Основоположники соціальної роботи за рубежом. Перші вітчизняні спроби професіоналізації соціальної роботи.

Тема лекційного заняття 7. *Становлення наукових основ соціальної роботи (методи, теорії і моделі)*

Становлення індивідуального методу соціальної роботи. Особливості практичної роботи на індивідуальному рівні згідно з концепціями діагностичної та функціональної шкіл. Виникнення групового та обцинного методу. Взаємозв'язок американських і європейських традицій соціальної роботи. Обґрунтування практики соціальної роботи в основних теоретичних моделях.

Тема лекційного заняття 8. *Моделі соціальної політики і соціальна робота*

Основні положення концепції «держави загального добробуту» («соціальної держави»). Моделі соціальної політики і соціальної практики та їх вплив на соціальну роботу. Соціальна робота як інструмент контролю у фашистській Німеччині. Сучасні тенденції розвитку ідей «держави загального добробуту».

Модуль 3. Соціальна робота у XX ст.

Тема лекційного заняття 9. *Розвиток вітчизняної системи соцзабезпечення у XX ст.*

Основні напрямки соціального забезпечення населення у довоєнний період. Особливості соціальної роботи в період Великої Вітчизняної війни. Система соціального забезпечення в 1950-1991 рр. Реформування соціальної політики України в сучасних умовах.

Тема лекційного заняття 10. *Особливості становлення системи підготовки соціальних педагогів та соціальних працівників в Україні*

Становлення та розвиток професії «соціальний педагог», «соціальний працівник» у вітчизняній практиці. Вимоги суспільства до рівня професійної підготовки соціального педагога, соціального працівника. Українська Асоціація соціальних педагогів і соціальних працівників.

Тема лекційного заняття 11. *Історичні тенденції підготовки соціальних працівників та розвитку системи соціальних служб за кордоном*

Тенденції підготовки соціальних працівників у Європі. Специфіка підготовки соціальних працівників в Австрії. Історичні тенденції підготовки соціальних педагогів та розвитку системи соціальних служб в Німеччині. Розвиток соціальної роботи в США. Підготовка соціальних педагогів та соціальних працівників в Ізраїлі.

Модуль 4. Організація соціальної роботи на сучасному етапі

Тема лекційного заняття 12. *Досвід волонтерської роботи та напрями її вдосконалення*

Зародження волонтерства за рубежом. Розвиток волонтерського руху в Україні. Напрями волонтерської діяльності. Мотивація волонтерської діяльності.

Тема лекційного заняття 13. *Розвиток недержавних організацій соціальної сфери*

Сутність і роль «недержавних організацій» в суспільстві. Благодійні організації. Законодавча база діяльності недержавних організацій соціальної сфери. Особливості діяльності громадських організацій у соціальній сфері. Контакти НДО з державою.

Тема лекційного заняття 14. *Державно-правові основи соціальної роботи в Україні*

Державні соціальні стандарти та гарантії. Основні принципи Державної молодіжної політики. Надання першої допомоги переміщеним особам.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	Лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Змістовий модуль 1. Зародження і розвиток соціальної роботи з найдавніших часів до XVIII ст.</i>												
Тема 1. Методологія і теоретичні основи „Історії соціальної роботи”	8	2	2			4	9	1				8
Тема 2. Соціальна допомога в давніх суспільствах	8	2	2			4	9	1				8
Тема 3. Практика соціальної підтримки на Русі у X-XII ст.	8	2	2			4	8		1			7
Тема 4. Розвиток соціальної допомоги в XIII-XVIII ст.	8	2	2			4	8		1			7
Разом за змістовим модулем 1	32	8	8			16	34	2	2			30
<i>Змістовий модуль 2. Соціальна робота у XIX-початку XX ст.</i>												
Тема 1. Система соціальної допомоги в Україні XIX - початку XX ст.	8	2	2			4	9	1				8
Тема 2. Зародження професійної соціальної роботи (кінець XIX –початок XX ст.)	8	2	2			4	8		1			7
Тема 3. Становлення наукових основ соціальної роботи (методи, теорії і моделі)	8	2	2			4	8	1				7
Тема 4. Моделі соціальної політики і соціальна робота	8	2	2			4	9		1			8
Разом за змістовим модулем 2	32	8	8			16	34	2	2			30
<i>Змістовий модуль 3. Соціальна робота у XX ст.</i>												
Тема 1. Розвиток вітчизняної системи	8	2	2			4	9	1				8

соцзабезпечення у ХХ ст.												
Тема 2. Особливості становлення системи підготовки соціальних педагогів та соціальних працівників в Україні	8	2	2			4	9	1	1			7
Тема 3. Історичні тенденції підготовки соціальних працівників та розвитку системи соціальних служб за кордоном	8	2	2			4	8		1			7
Разом за змістовим модулем 3	24	6	6			12	26	2	2			22
<i>Змістовий модуль 4. Організація соціальної роботи на сучасному етапі</i>												
Тема 1. Досвід волонтерської роботи та напрями її вдосконалення	8	2	2			4	9	1	1			7
Тема 2. Розвиток недержавних організацій соціальної сфери	8	2	2			4	8		1			7
Тема 3. Державно-правові основи соціальної роботи в Україні	16	4	4			8	9	1				8
Разом за змістовим модулем 4	32	8	8			16	26	2	2			22
Усього годин	120	30	30			60	120	8	8			104

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методологія і теоретичні основи „Історії соціальної роботи”	2
2	Соціальна допомога в давніх суспільствах	2
3	Практика соціальної підтримки на Русі у Х-ХІІ ст.	2
4	Розвиток соціальної допомоги в ХІІІ-ХVІІІ ст.	2
5	Система соціальної допомоги в Україні ХІХ - початку ХХ ст.	2
6	Зародження професійної соціальної роботи (кінець ХІХ –початок ХХ ст.)	2
7	Становлення наукових основ соціальної роботи (методи, теорії і моделі)	2
8	Моделі соціальної політики і соціальна робота	2

9	Розвиток вітчизняної системи соцзабезпечення у ХХ ст.	2
10	Особливості становлення системи підготовки соціальних педагогів та соціальних працівників в Україні	2
11	Історичні тенденції підготовки соціальних працівників та розвитку системи соціальних служб за кордоном	2
12	Досвід волонтерської роботи в Україні та напрями її вдосконалення	2
13	Розвиток недержавних організацій соціальної сфери	2
14	Державно-правові основи соціальної роботи в Україні	4

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Не передбачено робочим навчальним планом	—

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Не передбачено робочим навчальним планом	—

7. Теми самостійних робіт

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Зарубіжний та вітчизняний досвід становлення соціальної роботи	2
2	Тема 2. Основні форми допомоги у давніх слов'ян	2
3	Тема 3. Теоретичні положення християнської літератури щодо проблем суспільної допомоги.	2
4	Тема 4. Роль соціальної роботи в Німеччині в період фашистського режиму	2
5	Тема 5. Розвиток державної системи допомоги в XIII – XVIII ст.	2
6	Тема 6. Роль братських шкіл у розвитку соціальної роботи	2
7	Тема 7. Роль соціальних досліджень у розвитку соціальної допомоги	2
8	Тема 8. Волонтерська діяльність в Україні	2
9	Тема 9. Основні законодавчі акти, якими керуються НДО в Україні	2
10	Тема 10. Тенденції підготовки соціальних працівників у Європі	2
11	Тема 11. Законодавча база діяльності недержавних організацій соціальної	2
12	Тема 12. Українська Асоціація соціальних педагогів і соціальних	2
13	Тема 13. Моделі соціальної політики і соціальної практики та їх вплив на	2
14	Тема 14. Сучасні тенденції розвитку ідей «держави загального добробуту».	2
15	Тема 15. «Основні принципи Державної молодіжної політики	2
		30

8. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентів

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС «Бакалавр» Спеціальність/ «Соціальна робота» ІІІ студента _____ _____	Кафедра <u>соціальної роботи</u> <u>та реабілітації</u> 2023-2024 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни <u>«Історія соціальної</u> <u>роботи»</u>	Затверджую Завідувач кафедри _____ (підпис) <u>І. В. Сопівник</u> _____ 2023 р.
1. Екзаменаційні запитання			
1. Система допомоги в давніх іудейських та перших християнських общинах.			
2. Державно-правові основи соціальної роботи в Україні.			
2. Тестові завдання різних типів			
1. До найбільш відомих шкіл в теорії соціальної роботи, в яких знайшли свій подальший розвиток ідеї М. Річмонд є:			
А. Методологічна		Б. Прогностична	
В. Функціональна		Г. Діагностична	
2. Історія соціальної роботи базується на трьох принципах:			

А. логічного взаємозв'язку	Б. доступності	Г. науковості
В. суб'єктивного аналізу	Г. історизму	
3. Основними формами допомоги у давніх слов'ян були:		
А. господарські	Б. общинно-родові	Г. культові
В. общинні	Г. архаїчні	
4. Яке століття називають "століттям великого ув'язнення"?		
А. XIV ст.	Б. XVI ст.	Г. XVII ст.
В. XIX ст.		
5. Назвіть основні напрями суспільної опіки наприкінці XIX – початку XX ст.		
А) система приказів допомоги і підтримки		
Б) міська система допомоги і підтримки		
В) земська системи допомоги і підтримки		
Г) система соціального забезпечення та підтримки		
6. Як називали перших соціальних працівників, які з'явилися у Великій Британії, Німеччині і США наприкінці XVIII ст.:		
А) соціальні педагоги		
Б) «добровільні візитери»		
В) «добровільні соціальні працівники»		
Г) волонтери		
7. Знайдіть відповідність між датами та подіями:		
1. 1900 р.	А) С. Паттен ввів термін «соціальний працівник»	
2. 1898 р.	Б) в США відкрито першу національну школу прикладної філантропії	
3. 1917 р.	В) виходить книга М. Річмонд «Соціальні діагнози»	
4. 1926 р.	Г) виходить книга А. Саломон «Соціальний діагноз»	
8. В Україні професій соціального працівника була введена була впроваджена Рішенням Колегії...		
А) Держкомпраці від 23 квітня 1991 р.		
Б) Держкомпраці від 13 квітня 1991 р.		
В) Держкомосвіти від 13 липня 1990 р.		
Г) Наркомом освіти від 23 липня 1992 р.		
9. В Україні двосторонню угоду про започаткування Корпусу Миру США в Україні підписали президенти:		
А) Л. Кравчук / Дж. Буш		
Б) Л. Кучма / Дж. Буш		
В) В. Ющенко / Б. Обама		
Г) В. Зеленський / Дж. Байден		
10. У підготовці соціальних працівників якої країни велике значення мали професійно підготовлені, досвідчені працівники зі США, які стали тут викладачами?		
А) Німеччина		
Б) Україна		
В) Ізраїль		
Г) Австрія		

9. Методи навчання

Використання методів навчання в процесі викладання навчальної дисципліни зумовлено задоволенням освітніх потреб здобувачів, їхньою активністю,

самостійністю, творчістю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються такі організаційні форми і методи:

– проведення навчальних лекцій, семінарів із застосуванням наочних методів (демонстрація, візуалізація, ілюстрація, презентація на паперових носіях чи мультимедійним комплексом у стаціонарному чи дистанційному форматі);

– застосування у час лекційних занять інтерактивних методик навчання, зокрема «мозковий штурм», «синтез думок», «суспільний проект», «коло ідей», «аналіз ситуації» тощо;

– проведення практичних занять у формі прес-конференції, брифінгів, круглих столів, конкурсів з використанням методів інтерактивного навчання «Мозковий штурм», «Коло ідей», «Робота в малих групах» аналіз конкретних ситуацій, ігри-тренування конкретних соціальних навичок, ігри з прихованими цілями сторін, ігри-дилеми тощо;

10. Форми контролю

Видами контролю знань здобувачів вищої освіти, згідно з Положенням про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації (Положенням про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/polozh_ekzameni_zaliki_z_dopovnenniam_2021_dlya_saytu.pdf).

Методи контролю забезпечують одержання зворотної інформації про зміст, характер і досягнення в навчально-пізнавальній діяльності студентів і про ефективність праці викладача. Під час викладання навчальної дисципліни застосовують такі форми контролю за навчально-пізнавальною діяльністю студентів, як метод усного контролю, письмовий контроль (письмові відповіді на питання, предметний диктант, виконання репродуктивних, творчих, пошукових тощо завдань; тестовий контроль та ін.); екзамен.

Студент також має можливість перезарахувати бали (інші види робіт) за наявності результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (стажування, тренінги, участь у конференціях, семінарах та ін.) та інформальній освіті (самоосвіта).

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

На вивчення 1 модуля відведено 2 кредит ECTS.

Рейтинг здобувача освіти з дисципліни визначається за 100-бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 70 балів, і рейтингу з підсумкової атестації (іспиту, заліку) – 30 балів.

Кожний модуль теж оцінюється за 100-бальною шкалою (див. табл. 1).

Рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи RHP (не більше 70 балів) визначається за формулою:

$RHP = 0,7 \cdot (R3M(1) \cdot 1 + R3M(2) \cdot 1 + R3M(3) \cdot 1) \cdot K_{Дис}$ де R(1)ЗМ, R(2)ЗМ, R(3)ЗМ – рейтингові оцінки із 1, 2, 3 модулів за 100-бальною шкалою; KДИС – кількість кредитів ЄКТС (або годин), передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі.

Рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи округлюється до цілого числа.

Таблиця 1

Розподіл балів за модулями

Поточний контроль		Рейтинг з навчальної роботи	Рейтинг з додаткової роботи	Рейтинг штрафний	Підсумкова атестація (іспит)	Загальна кількість балів
Модуль 1	Модуль 2					
0-100 балів	0-100 балів					
ПЗ 1 - 5	ПЗ 6 - 5					
ПЗ 2 - 5	ПЗ 7 - 5					
ПЗ 3 - 5	ПЗ 8 - 5					
ПЗ 4 - 5	ПЗ 9 - 5					
ПЗ 5 - 5	ПЗ 10 - 5					
		0-70	0-20	0-5	0-30	0-100
СР 1 - 2	СР 6 - 2					
СР 2 - 2	СР 7 - 2					
СР 3 - 2	СР 8 - 2					
СР 4 - 2	СР 9 - 2					
СР 5 - 2	СР 10 - 2					
Тест 1 - 30	Тест 2 - 30					

На рейтинг з навчальної роботи можуть впливати рейтинг з додаткової роботи та рейтинг штрафний.

Рейтинг з додаткової роботи додається до рейтингу з навчальної і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається здобувачам вищої освіти рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня їх знань з дисципліни.

Максимальна кількість балів (20) надається здобувачу за:

- отримання диплому I-го, II-го чи III-го ступеню переможця наукової олімпіади (конкурсу) навчально-наукового інституту чи факультету (коледжу) з відповідної дисципліни;
- авторство (співавторство) у поданій заявці на винахід чи отриманому патенті України з відповідної дисципліни;
- авторство (співавторство) у виданій науковій статті з відповідної дисципліни;
- виготовлення особисто навчального стенду, макету, пристрою, приладу; розробка комп'ютерної програми (за умови, що зазначене використовується в

освітньому процесі при викладанні відповідної дисципліни).

Рейтинг штрафний не перевищує 5 балів і віднімається від рейтингу з навчальної роботи. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для здобувачів вищої освіти, які невчасно засвоїли матеріали змістових модулів, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

На рейтинг з навчальної роботи може впливати рейтинг з додаткової роботи – до 20 балів і рейтинг штрафний (з від’ємним знаком) – до 5 балів.

Рейтинг з додаткової роботи визначається лектором і надається здобувачам освіти за рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань здобувачів освіти з дисципліни.

Рейтинг штрафний РШТР не перевищує 5 балів і віднімається від RHP. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для здобувачів освіти, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо. Допуском до підсумкової атестації є наявність не менше 60 балів із кожного змістового модуля та загалом із навчальної роботи не менше 42 балів. Підсумкова атестація проводиться у вигляді складання тестів, максимальна кількість балів за яку становить 100 балів. Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни РДИС (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи RHP (до 70 балів): $RДИС = RHP + RAT$ Рейтинг здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни у балах переводиться у національні оцінки згідно з табл. 2.

Таблиця 2

Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	не зараховано

12. Методичне забезпечення

1. Навчальний план підготовки майбутнього фахівця першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота.

2. Підручники та навчальні посібники.

3. Плани лекційних і практичних занять.

4. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять.

5. Семестрові завдання для самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни.

6. Матеріали поточного та підсумкового контролю (контрольні завдання до практичних занять; завдання на модульні контрольні роботи для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу).

7. Методичні матеріали щодо виконання завдань для заочної форми навчання.

8. Перелік питань до екзамену. Екзаменаційні білети.

13. Рекомендована література

Основна література:

1. Войнола Р.Х. Методика викладання дисциплін соціальнопедагогічного циклу: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 140 с.
2. Заверико Н.В. Соціальна педагогіка: Навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Слово», 2011. – 240 с.
3. Карпенко О.Г. Теорія і практика соціальної роботи: навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2015. 408 с.
4. Лукашевич М.П. Соціальна робота (теорія і практика): підручник. Київ: Каравела, 2011. 368 с.
5. Соціальна педагогіка: підручник. 4-те вид. виправ. та доп. / За ред. проф. А.Й. Капської. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 488 с.
6. Соціальна робота в Україні: навчальний посібник / за ред. І.Д. Зверева, О.В.Безпалько, С.Я. Харченко та ін. Київ: Центр навч. літ., 2004. 256 с.
7. Теорія та історія соціального виховання : навч. посіб. \ уклад. О.О. Кравченко. Умань, 2013.

Додаткова література:

1. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Навчальний посібник (для студентів вищих навчальних закладів). К.: Центр учбової літератури, 2009. 208 с.
2. Кубицький С. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах в схемах і таблицях. - Навчальний посібник. К.: ДАККіМ, 2010. 124 с.
3. Соціальна педагогіка і соціальна робота: монографія / М.Палюх, Л.Хомінська. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О.А. 2013. 200 с.